

Velkomsttale til Årets Bedste Bogarbejde 2017 i Dronningesalen på Det Kgl. Bibliotek d. 13. juni 2017

Kære foreningsmedlemmer, kære gæster, kære prismodtagere!

Det er en stor glæde for mig at stå her i dag som nyvalgt landsformand for Forening for Boghaandværk og byde velkommen til udstillingsåbning. Foreningen har jo en lang fælles historie med Det Kgl. Bibliotek. Jeg vil kort nævne, at overbibliotekar Christian Bruun var med til at grundlægge foreningen i 1888 sammen med kendte folk som arkitekt Thorvald Bindesbøll, bogbinder Anker Kyster og ikke mindst stifteren af foreningen xylograf Rasmus Frederik Hendriksen. Desuden skal nævnes rigsbibliotekar Svend Dahl, der gennem mere end to årtier var redaktør af foreningens årbog *Bogvennen*. Sidst men bestemt ikke mindst vil jeg nævne Erland Kolding Nielsen, som jeg overtager hvervet efter. Erland var en særdeles dedikeret formand for foreningen i knap et årti fra 2008 og til sin død i januar måned i år. Senere i dagens program vil jeg vende tilbage til Erlands indsats.

Det er nye tider. Det er det for bøger og det er det for biblioteker. Det Kgl. Bibliotek er i dag noget andet end det var for et år siden. Det Kgl. Bibliotek I befunder Jer på i dag resultatet er resultatet af en sammenlægning af det gamle Kgl. Bibliotek, Danmarks Kunstbibliotek, Det Administrative Bibliotek og Statsbiblioteket i Aarhus. Tidligere i år overførte Aarhus Universitet sine resterende biblioteksfunktioner til KB, og i næste uge er der forhandling med Aalborg Universitet. Alene størrelsen kræver andre administrative rutiner, og som del af det er der for nylig indgået en samarbejdsaftale mellem Forening for Boghaandværk og Det Kgl. Bibliotek. Jeg er overbevist om, at samarbejdet vil føre til afledte synergieffekter, da Det Kgl. Bibliotek udover at være Danmarks nationale bibliotek også er universitetsbibliotek for Københavns Universitet, Aarhus Universitet og Roskilde Universitet, og måske snart Aalborg Universitet, så der er tråde ud i hele landet. Det var et kort glimt ind i bibliotekets verden – nu til det sagen drejer sig om.

Man kan se på bogen som nogle ark eller blade med noget på, som er holdt sammen i venstre side. Men en bog er jo langt mere end det. Det er også en genstand, med form, farver, tyngde osv. Bogen kan bruges til mange ting, også til ting som ophavsmanden eller –kvinden ikke havde tænkt sig. Indholdet betyder selvfølgelig noget. Men nogen har en mening og en betydning ud over selve indholdet. Det er den

røde tråd i foreningens arbejde, og som gør det berigende at være med. Det er en forening af ildsjæle, der favner virkelig bredt over typografi og grafiske design til håndbogbindere og boghistorikere.

2. juledag 1884 blev der bragt en artikel på forsiden af Politiken med overskriften ”Vore Bøgers Udstyrelse” af foreningens stifter F. Hendriksen. Det var en artikel der fik mange til at spærre øjnene op, da de i artiklen kunne læse en sønderlemmende kritik af mange nyligt udkomne, danske bøger. F. Hendriksen var hård i sin kritik af bøgernes typografiske og æstetiske udstyr samt af deres rent bogtekniske kvaliteter. Meget er sket siden 1884 og 60 år senere i 1934 var foreningen stærkt inspireret af den engelske forening First Edition Club, der var baseret i London, som siden 1928 havde foranstaltet årlige udstillinger af de efter foreningens vurdering 50 bedst udførte britiske bøger. Bedømmelsen af *Årets Bedste Bogarbejde* var født. Her knap 133 år efter F. Hendriksens opsang i Politiken kan vi med stor glæde konstatere, at bogen bestemt ikke er død, den lever i bedst velgående. Det har vi kunnet konstatere i bedømmelsen af *Årets Bedste Bogarbejde 2017*, hvor vi i år har sat ny rekord med 157 indsendte bøger. Fortsætter den progressive udvikling i antallet af indsendte bøger, kan vi måske nå den magiske grænse på 200 indsendte bøger til bedømmelse. Foreningens ledelse vil i hvert fald gøre vores for at målet nås via øget synlighed og opmærksomhed i pressen.

Vi skal dog ikke kun glædes over kvantitet, men også kvalitet, fordi komitedømmerne for *Årets Bedste Bogarbejde* har virkelig haft deres sag for i år, hvor kvaliteten af de indsendte bøger synes højnet yderligere. Dette har stillet store krav til kvalitetsbevidstheden hos komiteformand Christian Kaaber og komitedømmerne. Heldigvis kan vi prale af at have en komite med særdeles fagkyndige og engagerede medlemmer, der har dækket mange forskellige vinkler af bogkunsten med grafiske designere og repræsentanter for forlagsbranchen, trykkerne, tekstforfatterne og kunstfotograferne, hvilket også har givet grobund for faglige diskussioner om, hvorfor den ene bog skal udvælges frem for den anden. Et frisk pust i denne forbindelse har været, at komiteen for *Årets Bedste Bogarbejde* er blevet revitaliseret i år med seks nye medlemmer. Sidste år var det komiteen for *Årets Bedste Bogbind*, der blev revitaliseret, og det skaber altid nyt liv, når posen så at sige rystes. Noget helt nyt ved årets bedømmelse er, at der i år er udvalgt flere bøger end nogensinde før. Helt præcist er der udvalgt 34 bøger og 5 bogbind. Jeg vil gerne rette en varm tak til medlemmerne af komitéerne for *Årets Bedste Bogarbejde* og *Årets*

Bedste Bogbind. I har leveret et stort og flot arbejde og det er virkelig et bredt udvalg af smukt tilrettelagte bøger og velkomponerede bogbind, I har udvalgt.

I år er det 6. gang at udstillingen *Årets Bedste Bogarbejde* finder sted på Det Kgl. Bibliotek, og det er glædeligt, at mange både medlemmer og gæster igen i år har taget imod indbydelsen. For 3. år i træk sættes udstillingen af *Årets Bedste Bøger* ind i en større udstillingsramme, hvor der er tilknyttet en særudstilling. I år er titlen for årets særudstilling ”Sort på hvidt – Vi elsker bøger!”. Udstillingen i år er tilrettelagt af grafisk designer *Nete Banke*, med uundværlig indsats af foreningens frivillige. Grafisk designer *Maria Lundén* har været ansvarlig for udstillingen af årets udvalgte bøger og bogbind i bedømmelsen *Årets Bedste Bogarbejde*. *Nete Banke* og *Maria Lundén* har arbejdet tæt sammen for at kunne anlægge en helhedssynsvinkel på årets to udstillinger.

Jeg vil i øvrigt nævne, at Det Kgl. Bibliotek som Danmarks Bogmuseum har købt vinderbindene fra de foregående år, og at *Professor, dr. phil. Carl Roos’ Mindelegat til fordel for Det Kongelige Bibliotek* igen i år ikke bare sponsorerer deltagergebyrerne, men også et kontant beløb til vinderen af *Den Danske Bogdesignpris* for årets bedste håndindbundne bog. Det er et bogbind der sætter nye standarder for, hvor unikt et sådant kan være, da det er en håndindbunden bog, hvor bogbinderen ved at indfatte sin egen gribende historie i udsøgte materialer og fornemt håndværk har skabt et markant bidrag til dansk bogbinds historie.

Tak!

Det er også tid at sige tak. Jeg vil rette en hjertelig tak til alle, der har lagt et meget betydeligt arbejde i, hvad vi præsenterer i dag, især til *Line-Gry Hørup*, der i år har designet og tilrettelagt katalogårbogen *Årets Bedste Bogarbejde*. *Line-Gry Hørup* har leget med form og formater og resultatet heraf er nytænkende, hvad gælder især typografien og udnyttelsen af foreningens logo i designet. *Line-Gry* har koordineret med *Nete Banke*, så kataloget også fremstår i sort-hvid og derfor spiller optimalt sammen med årets udstillinger. Ikke nok med at *Line-Gry* har tilrettelagt kataloget, hun har også taget fotos af alle de udvalgte bøger, *Line-Gry* kan desværre ikke være med her i dag, da hun til dagligt studerer grafisk design i Amsterdam, men tak til *Line-Gry Hørup* for årets katalog. Desuden skal lyde en tak til *Lars Andreasen*, der har fotograferet årets bogbind til kataloget, til *Narayana Press* i Gylling for hhv.

repro, trykning og indbinding og til komitéens formand Christian Kaaber og foreningens landssekretær Mads Brunsgaard for redaktionen.

Det er mig ligeledes en stor glæde igen at kunne rette en stor tak for økonomisk støtte til udgivelsen af katalogen til *GraKom* (tidligere *Grafisk Arbejdsgiverforening*) og til *Narayana Press* for at have doneret bogmærker og diplomer, ligesom vi naturligvis er glade for, at udstillingen i de kommende ni uger frem til den 12. august kan ses her på Det Kgl. Bibliotek, førend den som sædvanlig kommer rundt i landet, inden den landser på årets BogForum i november.

Udstillingen ”Sort på hvidt – Vi elsker bøger!”

Som tidligere nævnt er udstillingen af de udvalgte bøger og bogbind i år fuldstændig integreret med den store særudstilling ”*Sort på hvidt – Vi elsker bøger!*”. Der er med andre ord tale om to udstillinger, der er tænkt sammen, og som sidste år breder den sammenhængende udstilling sig ud over hele Kirkebybroen. Imod øst finder man *Årets Bedste Bogarbejde 2017*, imod vest *Sort på hvidt*.

Hvad er det så, at vi kan glæde os til at se på Kirkebybroen? Udstillingens kurator er jo Nete Banke, og udstillingen tager sit udspring i hendes masterafhandling ”Let’s get physical” fra Kunstakademiets skoler for arkitekter, design og konservering.

Udstillingen er en lille tæt fortælling, som udspringer af glæden ved den fysiske bog. Det er en udstilling der pirrer vores sanseapparat, aktiverer vores følelser, og samtidig bidrager til læring og dannelse. Der er tale om nysgerrighed, passion og erkendelse. Udstillingen tager udgangspunkt i, at vi tror, at vores handlinger er drevet frem af fornuftens rationelle og logiske beslutningsprocesser, men faktum er, at en stor del af vores adfærd og handlinger er baseret på ubevidst perception, intuition og følelser. Dette bevirker, at det fysiske aspekt har meget større betydning i vores liv, end vi er bevidste om, og det gælder også bogen.

Nete Banke har engageret en række kunstnere, som hun har fået til at udfolde enkelte dele af grundfortællingen ved hjælp af små lokale installationer i udstillingen. Listen af kunstnere er imponerende og omfatter følgende, der alle fortjener en stor tak for hvert deres bidrag: Veronica Hodges, Ernst Rasmussen, Hanne-Louise Johansen, Iben Andersen, Helle-Vibeke Jensen, Malene Lerager og Lisbet Friis.

Forening for Boghaandværk vil på egne og udstillingsgruppens vegne rette en rigtig varm tak til:

- ∞ Montana ved *Peter og Joakim Lassen* og *GRID Montana Group* for sponsorering af udstillingsplatformen, for at dele ud af faglige og kunstneriske ekspertise og i det hele taget for gennem hele ide- og forberedelsesperioden personligt at støtte projektets gennemførelse;
- ∞ Direktør *Jørgen Petersen* og hele det tekniske personale hos *Grid Montana Group*, som har løst udfordringerne med montering og opsætning af udstillingsmaterialer på fornemste vis;
- ∞ Og endelig til *Nete Banke* for at kuratere årets udstilling, der bedst kan betegnes som et sanselaboratorium takket være alle de tidligere nævnte kunstneres værker og bidrag til udstillingen.

Tak til vore sponsorer

Afslutningsvis er det mig magtpåliggende ved denne festlige lejlighed, sidst men bestemt ikke mindst at takke vore tre store sponsorer og støtter i foreningens arbejde gennem det forgangne år: *Bergiafonden*, der støtter vore publikationer, direktør *Peter Lassen* og *Montana Møbler*, der ud over den nye udstilling igen i det forgangne år har gjort det muligt for Forening for Boghaandværk for 7. gang at deltage i årets BogForum i Bella Centret og fortsat vil støtte os til efteråret.

I år har vi for tredje gang fået støtte fra *Statens Kunstfond* under Slots- og Kulturstyrelsen, idet vi har søgt om støtte til udstillingen i kategorien ”Kunsthåndværk- og designprojekter i Danmark”. Hjertelig tak også til Statens Kunstfond.

Endnu en gang: Hjertelig velkommen og rigtig god fornøjelse de næste timer. Jeg giver nu ordet videre til formanden for komitéen for *Årets Bedste Bogarbejde*, antikvar og boghistoriker Christian Kaaber.